

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1079/2024
19.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светлана Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Дијане Јанковић, Александра Степановића и Слободана Велисављевића, чланова већа, са саветником Машом Денић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због два кривична дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Љубице Силић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Новом Саду К 1549/21 од 18.01.2024.године и Вишег суда у Новом Саду Кж1 95/24 од 14.05.2024. године, у седници већа одржаној дана 19.09.2024.године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Љубице Силић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Новом Саду К 1549/21 од 18.01.2024. године и Вишег суда у Новом Саду Кж1 95/24 од 14.05.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду К 1549/21 од 18.01.2024. године, окривљени АА оглашен је кривим за два кривична дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ, па је окривљеном претходно утврђена за кривично дело полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ, описано у тачки 1. изреке пресуде, извршено на штету малолетног оштећеног ББ казна затвора у трајању од шест месеци, а за кривично дело полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ, описано у тачки 2. изреке пресуде, извршено на штету малолетног оштећеног ВВ, казна затвора у трајању од четири месеца, па је окр. АА осуђен на јединствену казну затвора у трајању од девет месеци, за коју је одређено да ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује у ..., улица ... уз примену електронског надзора. Окривљени не сме напуштати просторије у којима станује, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени једном у трајању преко шест часова или два пута у трајау до шест часова самовољно

напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење кривичних санкција. Истом пресудом, окривљеном је у казну затвора урачунато време проведено у притвору од 06.12.2021. године до 29.12.2021. године.

Окривљеном је на основу члана 89а КЗ изречена мера безбедности забране приближавања и комуникације са оштећеним малолетним ББ и оштећеним малолетним ВВ, тако што је окривљеном забрањено приближавање сваком од оштећених на удаљености мањој од 100 метара, те му је забрањен приступ око места становања, места школовања и рада оштећених и забрањено свако даље узнемиравање оштећених, односно даља комуникација са оштећеним у трајању од три године рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере.

Истом пресудом окривљени је обавезан да накнади трошкове кривичног поступка и то на име неуропсихијатријског вештачења у износу од 19.576,00 динара, на име комбинованог психолошко – психијатријског вештачења малолетних оштећених износ за сваког од вештака и то: 18.116,00 динара и 18.008,00 динара, за приступ вештака на главни претрес износ од 7.778,00 динара, што је укупно 63.558,00 динара, као и на име паушалних трошкова суду износ од 5.000,00 динара, у року од месец дана од правноснажности пресуде под претњом принудног извршења. Поред тога окривљени је обавезан да надокнади нужне издатке и трошкове заступања малолетних оштећених путем пуномоћника адвоката, о чијој висини ће суд одлучити посебним решењем након правноснажности пресуде.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Кж1 95/24 од 14.05.2024. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА, изјављена против првостепене пресуде, а пресуда Основног суда у Новом Саду К 1549/21 од 18.01.2024. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднела је бранилац окривљеног АА, адвокат Љубица Силић, због битне повреде одредаба кривичног поступка и повреде кривичног закона, док из образложења произлази да захтев подноси због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, са предлогом да Врховни суд донесе пресуду којом ће укинути побијане пресуде у целини или делимично и предмет вратити првостепеном или другостепеном суду на поновно одлучивање или да преиначи у целини или делимично побијане пресуде или само другостепену пресуду, на тај начин што ће окривљеног АА ослободити од оптужбе или истом изрећи блажу кривичну санкцију или преквалификовати кривично дело и изрећи блажу казну.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног

тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљеног у образложењу захтева за заштиту законитости указује да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, јер се пресуде заснивају на доказима на којима се не могу заснивати и то исказима малолетних оштећених у својству сведока, којима је током поступка додељен статус посебно осетљивих сведока у смислу члана 104. став 1. ЗКП.

У вези наведеног, бранилац истиче да су малолетни оштећени испитани уз присуство вештака судске психологије др Душана Вуковића, али без присуства законских заступника малолетних оштећених, па је наведени доказ незаконит по начину прибављања. Како је судски вештак др Душан Вуковић одређен за једног од вештака за комбиновано психолошко - психијатријско вештачење малолетних оштећених ББ и ВВ, то исти није могао присуствовати испитивању сведока малолетних оштећених. Имајући наведено у виду по оцени браниоца окривљеног, записници о испитивању сведока малолетних оштећених су незаконити доказ у смислу члана 84. ЗКП и члана 16. став 1. ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, по оцени Врховног суда, не могу се прихватити као основани.

Из списка предмета произлази да су у предистражном поступку у предмету Основног јавног тужилаштва у Новом Саду, на основу члана 104. ЗКП, донета решења Кт 4502/21 од 21.12.2021. године, којима је одређено испитивање посебно осетљивих сведока малолетног ВВ и малолетног ББ. Наведени сведоци малолетни оштећени, којима је додељен статус посебно осетљивих сведока испитани су одвојено пред ОЈТ у Новом Саду дана 21.12.2021. године, у посебној просторији у присуству др Вуковић Душана, специјалисте судске психологије и службенице запослене у Вишем суду у Новом Саду, док су у одвојеној просторији путем видео линка испитивања пратили и то: заменик јавног тужιοца, бранилац окривљеног адв. Бојана Стошић, пуномоћник оштећених - адвокат Предраг Марковић, као и записничар, а за време испитивања малолетног ББ био је присутан деда ГГ, док је испитивање малолетног ВВ пратила мајка ДД, законски заступници малолетних оштећених.

У даљем току поступка, сведоци – малолетни оштећени ББ и ВВ, су испитани пред судијом Основног суда у Новом Саду, у својству посебно осетљивих сведока на главном претресу дана 09.11.2023. године, у посебној просторији у којој се налазио психолог др Вуковић Душан, док су путем видео линка у судници испитивању сведока оштећених присуствовали: јавни тужилац,

окривљени са браниоцем адв. Љубицом Силић, пуномоћник оштећених адв. Предраг Марковић, као и законски заступници и то: отац мал. оштећеног ББ и мајка мал. оштећеног ВВ.

Одредбом члана 103. ЗКП прописано је да сведоку који је с обзиром на узраст, животно искуство, начин живота, пол, здравствено стање, природу, начин или последице извршеног кривичног дела, односно друге околности случаја посебно осетљив, орган поступка може по службеној дужности, на захтев странака или самог сведока одредити статус посебно осетљивог сведока.

Одредбом члана 104. став 1. ЗКП прописано је да се посебно осетљивом сведоку питања могу постављати само преко органа поступка који ће се према њему односити са посебном пажњом, настојећи да се избегну могуће штетне последице кривичног поступка по личност, телесно и душевно стање сведока. Испитивање се може обавити уз помоћ психолога, социјалног радника или другог стручног лица, о чему одлучује орган поступка. Ставом 2. истог члана је прописано да ако орган поступка одлучи да се посебно осетљиви сведок испита употребом техничких средстава за пренос слике и звука, испитивање се спроводи без присуства странака и других учесника у поступку у просторији у којој се сведок налази.

Врховни суд налази да је испитивање малолетних оштећених ББ и ВВ, обављено у свему у складу са одредбама члана 103. и 104. ЗКП, које се односе на испитивање посебно осетљивих сведока и то како у истрази, тако и на главном претресу, када су њиховом испитивању присуствовали психолог као стручно лице, у смислу одредбе члана 104. ЗКП, односно законски заступници малолетних оштећених и да су питања сведоцима мал. оштећеним постављана преко органа поступка, на који начин је у свему поступљено по одредбама закона.

Учествовање др Душана Вуковића, као једног од двојице стручних лица - вештака у комбинованом психолошко – психијатријском вештачењу малолетних оштећених дана 18.07.2023. године, као специјалисте медицинске психологије, а који је био присутан и приликом испитивања сведока малолетних оштећених, не чини доказ незаконитим. Ово посебно имајући у виду да је чланом 104. став 1. ЗКП прописано да се испитивање посебно осетљивог сведока може обавити уз стручну помоћ психолога, о чему је одлучио орган поступка - у конкретном случају јавни тужилац и суд, при чему статус вештака - психолога не искључује могућност његовог учешћа у поступку, у вези са малолетним лицима приликом испитивања малолетних лица као сведока – оштећених.

Према томе, испитивању малолетних оштећених присуствовала су сва лица која су овлашћена да присуствују таквом саслушању – јавни тужилац, бранилац окривљеног, пуномоћник малолетних оштећених, психолог и законски заступници, под чијим непосредним старатељством су малолетна оштећена лица, па Врховни суд супротне наводе захтева за заштиту законитости оцењује као неосноване.

У конкретном случају није било могућности примене одредаба о заштити малолетних лица као оштећених у кривичном поступку према Закону о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, с обзиром да кривично дело полно узнемиравање из члана 182а КЗ није обухваћено одредбом члана 150. тог закона. Међутим, правилним поступањем и применом одредбе члана 103. и 104. ЗКП малолетним оштећенима је пружена потпуна заштита у кривичном поступку на нивоу стандарда Конвенције УН о правима детета.

С обзиром на наведено, Врховни суд налази, да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом браниоца окривљеног АА.

Порд тога, у захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП наводима да је суд прекорачио оптужбу тако што је из чињеничног описа изреке првостепене пресуде и то под тачком 1. изоставио наводе „да је окривљени малолетном ББ у више наврата стављао руку на полни орган преко фармерица“, те да суд није овлашћен да мења чињенични опис кривичног дела из диспозитива оптужног акта.

Изложени наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, по оцени Врховног суда, нису основани.

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП прописано је да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржано у поднесеној или на главном претресу измеђеној или проширеној оптужници.

Из цитиране законске одредбе произлази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет у погледу субјективних и објективних обележја дела.

Прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева и измену чињеничног описа дела који је дат у оптужном акту додавањем нове радње извршења, односно веће криминалне воље окривљеног, на који начин се погоршава његов положај у погледу правне оцене и кривичне санкције.

У конкретном случају правноснажна пресуда се односи на исто лице – окривљеног АА и на два истоврсна кривична дела - полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. Кривичног законика.

По налажењу Врховног суда, побијаним правноснажним пресудама није прекорачена оптужба односно није повређен објективни, ни субјективни идентитет оптужбе и пресуде. Ово имајући у виду да су у односу на окривљеног битна обележја бића кривичних дела иста и у диспозитиву оптужног акта и у изреци пресуде, односно постоји истоветност чињеничног описа радњи извршења

предметног кривичног дела из изреке пресуде К 1549/21 од 18.01.2024. године, са чињеничним описом у оптужном предлогу ОЈТ у Новом Саду Кт 4502/21 од 29.12.2021. године. Измена чињеничног описа, која се огледа у изостављању у изреци првостепене пресуде да је окривљени „више пута“ стављао руку малолетном оштећеном на полни орган и прецизирањем радњи извршења које је окривљени критичном приликом предузео, односно навођењем да је окривљени „стављао руку на полни орган оштећеног“ мал. ББ, у односу на оптужни акт, није прекорачена оптужба, већ је суд погодовао окривљеном, смањењем криминалне количине предузетих радњи, на шта је суд по закону овлашћен, у смислу цитиране одредбе члана 420. ЗКП.

Сходно изнетом, по налажењу Врховног суда, суд није учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, како се то неосновано истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Врховни суд се није упуштао у оцену навода захтева браниоца окривљеног којима се указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање у побијаним пресудама и погрешну оцену доказа у погледу радње извршења, као и намере окривљеног да полно узнемирава оштећене (члана 440. ЗКП), као ни у наводе којима се указује на погрешну оцену од стране суда, чињеница од којих зависи одлука о кривичној санкцији, коју бранилац нумерише као повреду одредбе члана 439. тачка 3) ЗКП, али исту образлаже наводима који су од утицаја приликом одмеравања казне, у смислу одредбе члана 441. став 1. ЗКП, с обзиром да наведене повреде не представљају законом дозвољене разлоге у смислу члана 485. став 4. ЗКП за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца.

Из изнетих разлога, Врховни суд је захтев за заштиту законитости оценио неоснованим и, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Светлана Томић Јокић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић